

Baltic International Academy

International scientific conference

**THE ROLE OF PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY
IN THE SPIRITUAL DEVELOPMENT
OF MODERN SOCIETY**

July 30–31, 2022

**Riga, Latvia
2022**

International scientific conference «The role of psychology and pedagogy in the spiritual development of modern society»: conference proceedings, July 30–31, 2022. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2022. 364 pages.

ORGANISING COMMITTEE

Dr. psych., Associate Professor **Gershon Breslav**, Baltic International Academy;
MA in translation and interpreting, Docent **Julia Rastorgueva**, Baltic International Academy.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

HISTORY AND THEORY OF LAW AND STATE

Musical art as a fundamental criterion of personal consciousness
in the modern system of values

Bogachova-Strieltsova L. G. 11

Intrapersonal conflicts of people who experience loss of home

Vlasenko I. A. 14

Criterion of reflexivity in the psychology of a manager's professional speech

Vlasenko O. O. 18

The phenomenon of obscene language as a development of the spiritual
crisis of modern youth

Danilova O. S., Mendelo V. V. 21

Influence of coping-strategies on the mental well-being of an individual

Dosksh S. S., Harkavenko N. V. 23

Psychological tools of professional adaptation for the junior officers
of the Armed Forces of Ukraine

Kishchuk L. A. 27

Features of spiritual personality development in modern realities

Kurinna I. V. 31

Psychological factors of personality confidence of early adult adventure:
modern scientific discourse

Makedonska E. O. 34

Features of understanding spirituality in psychology

Melnyk O. A. 38

Imagination as a necessary condition for human activity

Nazarenko N. M. 42

Components of psychological safety of the individual

Rybalchenko O. M. 45

Modern psychology: the problem of defining the subject and tasks

Savchyn M. V. 48

The role of archetypal symbolism in deep knowledge of the psyche

Serhata I. O. 52

Theoretical analysis of the psychological concept of self-preservation
behavior among specialists in extreme types of activities

Sirko R. I., Slobodanyk V. I., Sheveleva Yu. A. 54

Satisfaction of the need for self-determination as a factor in the reconstruction of the system of personal choices	
Skrypachenko T. V.	57
Features of the value sphere of personality in crisis situations	
Spivak D. M., Spivak N. V.	60
The influence of stress on the educational and cognitive activity of the student under martial law	
Chemisova T. S., Kyrnos O. O.	64
PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS IN EDUCATION	
Spiritual development of the individual as a condition for the establishment of Ukrainian statehood	
Dubovyk S. M.	67
The role of the teacher-organizer in the formation of the personality of students based on moral and spiritual values	
Zhuk A. V.	70
Psychological and pedagogical training of future specialists in physical therapy and occupational therapy	
Zalitok L. M.	74
Training technologies as a means of improving the specialist's communicative competence	
Kazmirichena-Faidenko O. S.	78
Comparative analysis of concepts associations of «health» and «disease» among young people in Germany and high school students in Ukraine	
Korniienko O. V.	80
Knowledge control of students of technical specialties as a tool for personality formation	
Matiash V. M., Shapovalov O. V.	84
Peculiarities of teaching children with academic giftedness in the conditions of the New Ukrainian School	
Polytsiak N. I.	87
Psychological features of musical activity of a musician-performer of the department specialized piano	
Svitlovska O. V.	91
Creating textbooks for the visually impaired-essential concepts and terminology	
Serputko H. P., Fedorenko S. V., Fedorenko M. I.	95

Formation of psychological readiness of teachers to implement educational innovations Chemodurova Yu. M.	98
PEDAGOGICAL AND CORRECTIONAL PSYCHOLOGY	
Deontology of inclusive education as a combination of requirements to professional behavior of the teacher Zamishchak M. I., Oliiarnyk L. M.	102
Cognitive-style features of education of the future specialist in the sociocultural sphere Kostiuchenko O. V.	105
Psychologization of correctional and pedagogical support of individual educational difficulties of children under new conditions Lahoda N. M.	109
Health and recreational impact of physical education on children with special educational needs Shevchenko O. V.	113
SOCIO-PSYCHOLOGICAL PROBLEMS OF ORGANIZATION AND MANAGEMENT	
The place and role of corporate culture in organization activities Gassab O. V.	117
The main aspects of social education of children in modern Ukrainian realities Didukh I. Ya.	120
Social and pedagogical activities with internally displaced persons – children and youth in the territorial community: features and challenges Komarinska Z. M.	124
SOCIAL AND LEGAL PSYCHOLOGY	
Transformation of community identities under the influence of war Korobka L. M.	129
Psychological features of value orientations of young people in conditions of uncertainty Kurova A. V.	133
Methods and techniques of processing the consequences of traumatic stress by police officers Mukhina H. V.	136

Gender stereotypes in the career orientations of student youth Priadko N. O., Priadko B. V.	140
---	-----

**PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF INTERETHNIC
AND INTERCULTURAL RELATIONS**

Ukrainian students' political assessments with the predominance of national or global identity Vasiutynskyi V. O.	143
--	-----

GENERAL PEDAGOGY

Structure of future economists' cross-cultural competence Aleksandrova N. N., Davydenko T. V.	147
---	-----

Educational programs of faith-based NGOs in spiritual development of modern ukrainian society Bryn L. I.	151
---	-----

Visual aids applicable to English for specific purposes courses Zaitseva N. V., Suprun O. M., Symonenko S. V.	154
---	-----

Legislation on education as political-pedagogical phenomenon in the pedagogical doctrine of Lorenzo Luzuriaga Zaichenko N. I.	158
--	-----

The role of the situational task in teaching of medical parasitology to medical students Kornova N. I., Kostylov O. V., Kravchuk M. H.	162
---	-----

Interactive learning tools amidst modern challenges Kochurovets H. V.	166
---	-----

Ways to ensure students' independent work in a medical biology Kravchuk M. G., Hurniak O. M., Romanenko O. V.	169
---	-----

Transforming STEM into STEAM Nikitina I. P., Ishchenko T. V.	173
--	-----

Communicative interaction as an important component of preschool teacher's pedagogical activity Palasevych I. L.	176
---	-----

Professional image of a primary school teacher Pryimas N. V., Medvediuk O. I.	180
---	-----

Components of health culture and pedagogical conditions of their implementation Samokhvalova I. Yu., Kharchenko S. M.	184
--	-----

Virtual-social design as a professional competency Tuliakova K. R.	187
The trend of development of professional self-determination of future psychologists in Ukraine Khlietova S. S.	190
Future music teachers training in Germany and Sweden: comparative analysis Chystiakova I. A.	194
Organizational and pedagogical foundations of formation of schoolchildren's worldview culture by means of musical art Yang Jingwen	197
 THE PHILOSOPHY OF MODERN EDUCATION. MODERN PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES AND METHODS	
Modern paradigms of providing the special communicative needs of sign language students Adamiuk N. B.	201
Peculiarities of experimental training of students of general secondary education institutions in conditions of distance learning of chemistry Anichkina O. V., Romanyshyna L. M., Avdieieva O. Yu.	205
Dialectic of categories of result and quality in modern education Atamanchuk V. P., Atamanchuk P. S.	209
Numikon when working with children Bozhko O. M.	212
On the development of productive interaction of participants in the educational process of higher educational institutions Halushchak V. V.	216
Dialogical interaction as an integral component professional and personal growth of the future educator Holota N. M., Karnaukhova A. V.	220
English language podcast as a means of listening competence formation Grygorieva T. Yu.	224
The philosophy of inclusiveness in the deaf and hard-of-hearing students' education Zamsha A. V.	228
Formation of national consciousness among future policemen under martial law Krasnopolskyi V. E., Tyshakova L. T., Khairulina N. F.	231

Pedagogical conditions of implementation of problem learning technology in the educational process of the institution of higher education	
Kulyk I. O.	235
Evolution of microlearning strategies in the modern digital era	
Leonov M. A.	239
The importance of soft skills for the professional development of a future teacher	
Leshchenko N. A.	243
Ways of developing motivation to communicate through active interaction and creating situations of success in English classes with future aircraft maintenance engineers	
Mazurenko Iu. A.	246
Management skills of social workers as a resource for increasing the effectiveness of social work	
Mandro L. O.	250
Modern approach to teaching a foreign language for higher education students in the specialty of “Hotel and restaurant business”	
Movchan L. V., Komisarenko N. O.	254
Administrative approaches to planning the organizational and methodological principles of implementation of an inclusive educational environment in an institution of general secondary education	
Pozniak O. S.	258
The priority directions of innovative activity of the modern teacher	
Tolkova T. M.	262
STEM education of future chemistry teachers in the context of the latest advances in nanotechnology	
Cherniuk O. A., Hrebelna Yu. V., Tolmachova V. S.	266
Modern approaches and methods in teaching archeology and field research methods in high schools	
Shevtsova Ye. S.	270
Work with parents of children with special educational needs	
Shyshenko V. O., Moskalova L. O.	274
The use of innovative technologies in the modern system of physical culture and sports and rehabilitation services for persons who have been traumatized by the events of the war	
Yudenko O. V.	278

MODERN PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL TEACHING METHODS

Peculiarities of psychological barriers in learning a foreign language (using the example of learning Polish) Borovyk K. Yu., Kozina A. V.	282
Use of interactive learning methods in legal classes Zvarych R. V.	286
The modern methods of familiarizing of the older preschool age children with the professors of adults Melnichuk L. B., Lukashuk L. M.	290
Backup possibilities of using the differentiated learning technology in the process of teaching English at the initial stage Mykhailova O. S., Humankova O. S.	294
Application of concepts and techniques of heuristic education in Ukrainian higher education institution Nefedchenko O. I., Nefedchenko V. F.	298
Modern educational competencies and formation of IT competence of future doctors Novikova I. P.	301
How to teach elementary school children about Internet safety Oleksyn O. I.	304
Determination of modern methods of formation of creative abilities in the training of future designers 022 «Culture and Art» Pylypchuk O. D., Polubok A. P., Avdieieva N. Yu.	308
Regarding some ways of organization and teaching foreign language at the medical university during distance learning Pyshnohub M. V.	312
Research tasks in the process of teaching modern Ukrainian literature in the new Ukrainian school Slyzhuk O. A.	315
Canister therapy as a type of psychological and pedagogical rehabilitation Tserkovnyak-Horodetska O. G.	319
The development of physical qualities of students of primary school age in the process of gaming activities Tsiuk A. O., Kofan I. M.	322
PSYCHOLOGY OF SOCIAL COMMUNICATIONS, INTERGROUP RELATIONS, MEDIA PSYCHOLOGY	
Mass media counseling as a specific form of psychological assistance Petyak O. V.	327

Media education in media psychology as an instrument of adolescents' spiritual development Usar G. Ya.	331
Emotional risks of personality damage due to the negative impact of media-perceptive communication Shereshkova I. I.	333
TRANSITION TO MULTILEVEL HIGHER EDUCATION: CHALLENGES AND PERSPECTIVES	
Model formation of methodological competence of teachers of preschool education in the system of continuous education Aleksieienko-Lemovska L. V.	337
Phenomenology of continuous self-development of future rescuers Koval I. S.	341
The life-long learning concept in the conditions of the BANI-reality Lavrynovych O. A.	344
Formation of the readiness students of a professional music college for research activities in a higher educational institution Sinitska O. L.	347
MANAGEMENT OF THE HIGHER EDUCATION SYSTEM IN THE CONDITIONS OF MODERNIZATION. EVALUATION SYSTEMS	
The process of preparing students for design-projecting in art higher education institutions Diachenko A. V.	351
Assessment of the knowledge of higher education students in specialty 262 «Law enforcement activity» Lykhova S. Ya., Panova O. A.	354
SPEECH THERAPY. SPECIAL PSYCHOLOGY	
Technology of habilitation and rehabilitation of speech disorders of young children in the system of early intervention Lopatynska N. A.	357
Development of creative thinking of students with dyscalculia in Math lessons Sviridenko A. V.	361

5. Rybalka V.V. Personal approach as a psychological-pedagogical principle of organization of professional and professional training of students. Ternopil: Textbooks and manuals. 2002. P.80-89.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-60>

**DIALOGICAL INTERACTION AS AN INTEGRAL COMPONENT
PROFESSIONAL AND PERSONAL GROWTH
OF THE FUTURE EDUCATOR**

**ДІАЛОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА
ПРОФЕСІЙНОГО ТА ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ
МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ**

Holota N. M. Голота Н. М.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department of
Pedagogy and Psychology
Pedagogical Institute of the Borys
Grinchenko Kyiv University
Kyiv, Ukraine*

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та психології
Педагогічний інститут Київського
університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Karnaukhova A. V. Карнаухова А. В.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of
Preschool Education
Pedagogical Institute of the Borys
Grinchenko Kyiv University
Kyiv, Ukraine*

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти
Педагогічний інститут Київського
університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

Сучасна дошкільна освіта покликана забезпечити різнобічний розвиток дитини з урахуванням її пізнавальних інтересів, потреб та можливостей. В цьому аспекті особливої актуальності набуває підготовка вихователів до побудови освітнього процесу на засадах дитиноцентризму та організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії у закладах дошкільної освіти. Майбутній педагог має стати співтворцем індивідуальної освітньої траєкторії кожного вихованця, стати фасилітатором, який підтримує дитину на кожному етапі її взаємодії з навколишнім світом та допомагає пізнати його.

Тобто, сучасна освіта дітей дошкільного віку потребує педагогічної взаємодії, яка будеться на засадах особистісного спілкування та забезпечує взаємоповагу, підтримку, паритетність, довіру, співробітництво та співтворчість педагога та дитини. Таким чином, спілкування майбутніх вихователів в процесі навчальних занять у закладі вищої освіти повинно відбуватися на засадах особистісного діалогу як його основної форми, залучення студентів до обговорення різних позицій та думок, життєвих та педагогічних ситуацій і проектування шляхів їх оптимального вирішення, що спонукають кожного учасника освітнього процесу до самоаналізу, самопізнання, а інколи – й перегляду своїх поглядів та установок.

Підготовка сучасного педагога потребує універсального інструментарію реалізації як особистісного, так і професійного розвитку студентів. Актуалізація гуманістично спрямованої особистісно-орієнтованої парадигми освіти призвела до зростання інтересу до діалогу як засобу побудови нової системи педагогічних взаємин, паритетної взаємодії викладача та студента. В цьому контексті актуальними для нас виступають дослідження науковців (Г. Васьківської, І. Глазкової, Н. Гойдош, О. Лінник, С. Паламар, Л. Порядченко, О. Тамаркіної та інших), у яких зазначено, що організація діалогової взаємодії є підґрунтям співробітництва та співтворчості всіх учасників освітнього процесу, сприяючи формуванню не лише професійно значущих якостей майбутніх педагогів як конкурентоспроможних фахівців, але й їх особистісних якостей [1, с. 16].

Протягом останніх років поняття діалогу стало набувати все більш широких концептуальних рамок. Діалог розглядається як первинна й найбільш ґрунтовна форма в генезисі міжособистісного спілкування, під час якого людина вступає в безпосередній контакт з іншими, має змогу висловити власні думки та судження з різних питань і проблем, дізнатися думки та судження опонентів щодо цих же питань і проблем. У процесі обміну думками людина має можливість з'ясувати те, що було їй незрозумілим, ствердитися у своїй думці, чи, навпаки, змінити її. У діалозі головне – залучення до співучасті, до взаєморозуміння, до спільного пошуку рішень. Під час діалогу в невеликій групі учасників здійснюється обговорення досить суперечливих і навіть спірних проблем; відбувається обмін думками щодо проблеми, яка потребує вирішення, у результаті якого утворюється єдине смислове поле, що дозволяє глибше усвідомити не лише саму проблему, але й краще зрозуміти свого співрозмовника. Ефект взаєморозуміння передбачає певну культуру діалогічного спілкування, а її відсутність призводить лише до зайвих, безрезультатних дискусій. Як правило, кожен учасник

діалогу спирається на власні уявлення щодо виникнення та шляхів вирішення обговорюваної проблеми, однак він, у будь-якому випадку, зіставляє їх з думками інших учасників діалогу, погоджуючись з ними, або відкидаючи їх. У міру входження в загальне смислове поле індивідуальній свідомості інколи відкривається те, на що раніше не зверталася увага: наявність у себе одностороннього бачення проблеми та впевненість у безальтернативності власного шляху її вирішення. Сутність діалогового навчання полягає в організації освітнього процесу таким чином, що практично всі студенти виявляються залученими до процесу пізнання, де можуть обмінюватися думками, ідеями, стратегіями вирішення педагогічних та життєвих ситуацій в умовах емоційного комфорту та творчої атмосфери. Все це дозволяє не лише отримати нові знання, але й розвиває саму пізнавальну діяльність та сприяє розвитку педагогічного партнерства й співробітництва в процесі навчання [4, с. 39].

Слід зазначити, що технологія діалогу є однією з основних технологій особистісно-орієнтованої освіти. В останні роки освіта спрямована на розширення використання комунікацій і гуманізацію, тому діалогові технології навчання є в даний час надзвичайно затребуваними та актуальними.

Аналіз наукових досліджень дає змогу вважати діалогові технології надзвичайно ефективними в освітньому процесі закладу вищої освіти, адже основною умовою такої взаємодії є відвертість співбесідників та можливість вільно висловити власну точку зору та почути й обміркувати іншу думку, інколи протилежний погляд на проблему. Якість підготовки майбутніх педагогів до використання різних діалогічних технологій у партнерській взаємодії з дітьми дошкільного віку, рівень їхньої готовності до діяльності, основу якої складає діалог, і до діалогічного спілкування в системі «вихователь-дитина» багато в чому визначається ступенем сформованості в них діалогічних умінь, що виступають важливим показником професіоналізму сучасного вихователя.

Таким чином, ми можемо визначити такі елементи діалогової технології в освітньому процесі закладу вищої освіти: постановка цілей і їх максимальне уточнення; орієнтація процесу взаємодії на визначені цілі; спрямування діалогу на гарантоване досягнення результатів; оцінка поточних результатів, корекція навчального діалогу, спрямована на досягнення поставлених цілей; завершальна оцінка результатів. Педагогічна діалогова технологія покликана виконати наступні функції: когнітивну; креативну; рефлексивну. Принципами педагогічної діалогової технології навчання виступають наступні: проблемності та

оптимальності; поетапної циркуляції інформації; незавершеності діалогу; децентралізації; паралельної взаємодії [5, с. 30].

Отже, саме діалогічні технології надають освітньому процесу необхідної динаміки росту продуктивності. Про це свідчить достатня кількість науково-педагогічних розвідок багатьох дослідників. Діалог в навчанні виступає не лише як засіб набуття знань та основна форма особистісно-орієнтованого навчання, але і як незамінна виховна технологія [6, с. 4557].

Слід відмітити, що діалогічна взаємодія приваблює майбутніх вихователів паритетністю сторін учасників, можливістю висвітлення їх суб'єктивної позиції, взаємовпливами особистісних почуттів і переживань, готовністю прийняти точку зору опонента, прагненням до співучасті, співпереживання. Водночас слід пам'ятати про те, що діалогічна взаємодія в процесі підготовки вихователя є не лише джерелом пізнання, не зводиться лише до комунікації та обміну думками, пошуку найбільш оптимального варіанту вирішення проблемної ситуації, але й полягає у вдосконаленні ціннісних смислів студентів.

Визначаючи роль і необхідність діалогових технологій в освітньому процесі закладу вищої освіти, ми дійшли висновку про те, що вони сприяють вдосконаленню здібностей мовленнєвого оформлення думок і сприйняття висловлювань співрозмовника, швидкій орієнтації в ситуації та розумінню почуттів, переживань, амбіцій партнера у спілкуванні. Освітній процес потребує постійної генерації і втілення в практику нових ідей стосовно форм, методів і засобів партнерської взаємодії, що загалом забезпечує ефективність освітнього процесу.

Виходячи з вищевикладеного, професійні зусилля сучасного викладача закладу вищої освіти повинні бути спрямовані на вчасне «відкриття» особистісних та професійних якостей майбутнього педагога в процесі діалогової взаємодії. Саме діалогові технології, більше, ніж інші технології навчання, спрямовані на організацію суб'єкт-суб'єктного спілкування та орієнтовані на врахування мотивів, професійних інтересів, знань та умінь, ціннісних орієнтацій, рефлексивну поведінку здобувача освіти та особливості формування його професійних компетентностей.

Література:

1. Васьківська Г.О., Паламар С.П., Порядченко Л.А. *Психолінгвістичні аспекти формування культури діалогічного спілкування*. Psycholinguistics. 2019. № 26(2). С. 11–26.
2. Vaskivska H. O. (2016). Formuvannya komunikatyvnoyi kompetentnosti osobystosti yak osnovna problema suchasnoyi

lingvodydaktyky. Naukovyj visnyk Sxidnoevropejskogo nacionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrayinky, 1, 33–38.

3. Гавриш І. В. Теоретико-методологічні основи формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності: автореф. дис... док. пед. наук: Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди. 2007. 33 с.

4. Голота Н. М., Карнаухова А. В. Особливості формування готовності у майбутніх педагогів до організації педагогічного партнерства в процесі викладання педагогічних дисциплін. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. (2 (63)). С. 35–41.

5. Karnaukhova A. *Formation of a Respective Attitude in Children of 5 Years Old to Adults with the Ukrainian Tales. Theoretical and Practical Aspects of the Development of the European Research Area: monograph / edited by authors*. 2nd ed. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2020. P. 22–38.

6. Ковшар О., Бадіца М., Суятинова К. Впровадження технологій: «Педагогічне партнерство дошкільної та початкової ступенів освіти». *International Journal of Engineering and Advanced Technology (IJEAT)*. 2019. Випуск 9. С. 4556–4560. DOI: 10.35940/ijeat.A1805.109119.

7. Перспективні освітні технології / за ред. Г. С. Сазоненко. К., 2000. 560 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-61>

ENGLISH LANGUAGE PODCAST AS A MEANS OF LISTENING COMPETENCE FORMATION

АНГЛОМОВНИЙ ПОДКАСТ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІОВАННІ

Grygorieva T. Yu. **Григор'єва Т. Ю.**

*PhD in Pedagogics, Associate Professor,
Associate Professor at the English
Language and Applied Linguistics
Department
Institute of Foreign Philology of the
Zhytomyr Ivan Franko State University
Zhytomyr, Ukraine*

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської мови та
прикладної лінгвістики
Навчально-науковий інститут іноземної
філології Житомирського державного
університету імені Івана Франка
м. Житомир, Україна*

У XXI столітті кількість різноманітних ресурсів та матеріалів для вивчення іноземних мов досягла такого рівня, коли існує широкі